

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/2013 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan komission Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (uudelleenlaadittu Bryssel I asetus) muuttamiseksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 4 päivänä lokakuuta 2013 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan komission Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (uudelleenlaadittu Bryssel I asetus) muuttamiseksi (U 66/2013 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Liisa Huhtala, työ- ja elinkeinoministeriö.

Viitetiedot

Valiokunta on käsitellyt eurooppalaisen patenttijärjestelmän uudistamista tunnuksilla E 47/2009 vp, (LaVL 10/2009 vp, LaVL 25/2009 vp, LaVL 15/2011 vp ja LaVL 17/2012 vp), U 54/2000 vp (LaVL 8/2002 vp, LaVL 12/2008 vp ja LaVL 20/2000 vp) ja E 140/2005 vp (LaVL 7/2007 vp).

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (jäljempänä uudelleenlaadittu Bryssel I asetus) hyväksyttiin 12.12.2012 ja se tulee täysimääräisesti sovellettavaksi 10.1.2015. Komissio on 26.7.2013 tehnyt ehdotuksen kyseisen asetuksen muuttamiseksi siten, että yhtenäistä patenttitoimioistuinta koskevan kansainvälisen sopimuksen (jäljempänä UPC-sopimus) voimaan-

tulo olisi mahdollinen. Lisäksi ehdotuksen tarkoituksena on selventää Benelux-tuomioistuinta koskevan sopimuksen suhdetta Bryssel I asetukseen. Benelux-tuomioistuin on Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden yhteinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on varmistaa yhteisten säännösten yhdenmukainen soveltaminen Benelux-maissa eri aloilla, kuten immateriaalioikeuksien alalla. Benelux-valtiot allekirjoittivat lokakuussa 2012 pöytäkirjan, jolla laajennetaan Benelux-tuomioistuimen toimivaltaa.

Ehdotuksen käsittely on alkanut neuvoston työryhmässä, ja tavoitteena on saada neuvotellut päätökseen mahdollisimman pian.

Ehdotuksen tarkempi sisältö ilmenee valtioneuvoston kirjelmästä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto toteaa, että uudelleenlaadittuun Bryssel I asetukseen on otettava säännökset UPC-sopimuksen ja Bryssel I asetuksen välisestä suhteesta. Muutokset ovat välttämätön osa eurooppalaisen patenttijärjestelmäuudistuksen toimeenpanoa. Valtioneuvosto ei kuitenkaan ole täysin vakuuttunut siitä, että ehdotetut säännök-

set parhaalla mahdollisella tavalla vastaavat tähän tarpeeseen.

Komissio on pyrkinyt edistämään asetuksen luettavuutta sisällyttämällä muutokset neljään erilliseen uudelleenlaaditun Bryssel I asetuksen loppuosaan sijoitettuun säännökseen (71 a—d artikla). Sanottu tavoite ei kuitenkaan ole toteutunut. Säännökset on vain liitetty asetuksen jatkeeksi, jolloin niiden sijoittuminen Bryssel I asetuksen systematiikkaan ja suhde muihin asetuksen säännöksiin jää epäselväksi ja vaikeasti arvioitavaksi. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, etteivät asetukseen tehtävät muutokset käytännössä heikennä järjestelmän ymmärrettävyyttä yleisesti ja erityisesti yhteisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valtioneuvoston kirjelmä koskee komission ehdotusta, jonka tarkoituksena on muuttaa uudelleenlaadittua Bryssel I asetusta siten, että yhdistettyä patenttituomioistuinta koskevan kansainvälisen sopimuksen (UPC-sopimus) voimaantulo on mahdollinen. Taustalla on eurooppalaisen patenttijärjestelmän uudistus, joka toteutetaan yhtenäisellä patenttisuojalla ja yhdistetyn patenttituomioistuimen perustamisella. Yhtenäistä patenttisuojaa koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset hyväksyttiin joulukuussa 2012 ja yhdistettyä patenttituomioistuinta koskeva UPC-sopimus allekirjoitettiin helmikuussa 2013. UPC-sopimuksessa on määrätty, ettei sopimus tule voimaan ennen kuin uudelleenlaadittuun Bryssel I asetukseen sisällytetään säännökset sopimuksen ja asetuksen välisestä suhteesta.

Lisäksi komission ehdotuksen tarkoituksena on selvittää nk. Benelux-tuomioistuinta koskevan sopimuksen suhdetta Bryssel I asetukseen. Benelux-valtiot allekirjoittivat lokakuussa 2012 pöytäkirjan, jolla laajennetaan Benelux-tuomioistuimen toimivaltaa.

Yhdistetty patenttituomioistuin ja Benelux-tuomioistuin käsittelevät sellaisia riita-asioita,

jotka kuuluvat uudelleenlaaditun Bryssel I asetuksen soveltamisalaan. Tämän vuoksi kyseiset tuomioistuimet ja niistä tehdyt sopimukset on otettava Bryssel I asetuksessa huomioon. Laki-valiokunta yhtyykin valtioneuvoston näkemykseen siitä, että Bryssel I asetuksen muuttaminen edellä mainitun toteuttamiseksi on välttämätöntä.

Saadun selvityksen mukaan komission ehdotus ei kuitenkaan toteuttamistavaltaan eikä sisällöltään ole aivan onnistunut, sillä se on tulokannanvarainen ja vaikeasti arvioitava. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että ehdotusta pyritään jatkoneuvotteluissa selkeyttämään.

Valtioneuvoston kirjelmästä ilmenee myös, että Bryssel I asetuksen toimivaltasäännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi myös sellaisissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, joissa vastaajalla ei ole kotipaikkaa jäsenvaltiossa, edellyttäen että asetusehdotuksessa tarkoitettu yhteinen tuomioistuin on asiassa toimivaltainen. Tältä osin ehdotus muuttaisi nykytilaa. Valtioneuvoston kirjelmässä arvioidaan, että komission ehdotuksen toteuttaminen voi olla tarkoituksenmukaista, mutta sen niveltymistä nykyiseen järjestelmään samoin kuin sen tarkoituksenmukaisuutta on vielä perusteellisesti arvioi-

tava. Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston lähestymistapaan.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Anne Holmlund /kok
vpj. Stefan Wallin /r
jäs. James Hirvisaari /m11 (osittain)
Arja Juvonen /ps
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Aino-Kaisa Pekonen /vas
Jaana Pelkonen /kok

Arto Pirttilahti /kesk
Jani Toivola /vihr
Kari Tolvanen /kok
Ari Torniainen /kesk
Kaj Turunen /ps
Peter Östman /kd
vjäs. Raimo Piirainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila.